

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21957 - Model Estratègic Centrat en Problemes / 1
Titulació	Grau de Treball Social - Quart curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Anna Sala Ferran						
<i>Responsable</i>	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
a.sala@uib.cat						

Contextualització

Des dels plantejaments estructuralistes i modernistes en ciències socials, preguntes com: què és un problema humà? o com es produeixen els problemes? o bé com resoldre problemes humans?, s'han vist reformulades en les últimes dècades arran de les aportacions sistèmiques, constructivistes i construccionistes al camp de les relacions d'ajuda. Ja des de la dècada dels anys 50, alguns innovadors sobre l'art d'ajudar a les persones, com a M. H. Erickson, Jay Haley, John Weakland, van iniciar aquesta revolució copernicana davant el dilema d'ajudar a les persones a resoldre els seus problemes. La introducció al camp psicosocial de les idees de la Teoria General de Sistemes, i de la Teoria de la Comunicació Humana (Watzlawick, 1967), així com les aportacions constructivistes a la fi del segle passat, han deixat un interessant pòsit per a la intervenció, avaluació i reflexió sobre la construcció de problemes humans i la seva resolució.

En aquesta assignatura analitzarem els orígens de les tècniques, tàctiques i estratègies del model inicial desenvolupat a Palo Alto, així com les últimes innovacions d'aquesta forma d'intervenir davant els conflictes humans. Les habilitats de la treballadora social per construir entrevistes, intervencions i estratègies eficaces i útils per "desembussar" moments dificultosos, tenen un bon mapa operatiu en els models estratègics centrats en problemes, tant en el seu vessant de l'ajuda personal, familiar o en l'aplicació a altres contextos (escola, equip, intervenció en xarxa, etc.)

Professorat. Psicòloga general sanitària. Postgrau d'especialització en Psicologia Infanto-juvenil i màster d'especialització en Teràpia Breu Estratègica. Es dedica a la intervenció psicològica des de l'enfoc breu i estratègic en la infància, l'adolescència i l'etapa adulta en l'àmbit privat sent cofundadora d'Es Calidoscopi i en l'àmbit públic sent membre de l'equip d'atenció psicològica a les famílies en situació de violència filio-parental, conflictes familiars i adolescents amb mesures judicials en col·laboració amb Adiseb - Atenció Psicosocial i el Servei de Família del Govern de les Illes Balears. També es dedica a la formació a professionals vinculats a l'àmbit infanto-juvenil i a la família i és coordinadora i docent del Màster d'Intervenció Psicològica en la Infància i l'Adolescència d'Es Calidoscopi. Col·labora amb centres educatius i amb altres professionals realitzant funcions de supervisió i assessorament i tallers per a famílies i al·lots.

Guia docent

Requisits

Part de les destreses i habilitats bàsiques de maneig del procés d'ajuda i comunes al Model Estratègic centrat en Problemes haurà estat desenvolupada, potenciada i adquirida en assignatures anteriors. En aquesta assignatura, aquestes competències necessàries per conduir entrevistes com a futurs i futures treballadors socials seguiran sent imprescindibles.

No obstant això, en el Model Estratègic centrat en Problemes es requerirà un avanç en les capacitats d'ajuda, sent útil comprendre, adquirir i saber manejar nous paradigmes de l'atenció a les persones. La capacitat per entendre els punts de vista dels altres, l'habilitat per ajustar-se a les cosmovisions dels nostres clients i usuaris, així com la capacitat per mantenir l'esperança, l'optimisme i la motivació encara als moments més crítics pels quals poden travessar les persones, seran requisits necessaris per a l'abordatge d'aquesta assignatura.

La intervenció Estratègica també requereix habilitats cognitives com la planificació futura, el reconeixement i construcció de diferències generadores de benestar i canvi, la capacitat per connectar, relacionar i crear possibilitats davant diferents aspectes de l'experiència humana, etc. La creativitat és una altra de les fortaleeses i requisit fonamental d'aquesta manera de treballar amb les persones.

Competències

Específiques

- * CE7. Capacitat de promoure el creixement, desenvolupament i independència de les persones per facilitar l'enfortiment de les habilitats de relació interpersonal i millorar les seves condicions de vida. CE15. Capacitat de preparar i participar en les reunions de presa de decisions a fi de defensar millor els interessos del sistema client.

Genèriques

- * CE5. Capacitat d'establir relacions professionals, analitzant necessitats, problemes, dificultats i conflictes, a fi de identificar la forma més adequada d'intervenció.
- * Es poden consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver adquirit en finalitzar el grau en la següent adreça: http://estudis.uib.cat/es/grau/comp_basiques/

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Des dels plantejaments estructurals-modernistes sobre què és un problema humà? com es produeixen? com resoldre'ls? fins a les aportacions sistémico-constructivistes de les últimes dècades, s'ha donat un gir copernicà en la intervenció sobre els problemes i conflictes humans. Els plantejaments hereus de la tradició sistèmica, la intervenció familiar estratègica (Erikson, Haley i Weakland) i l'aparició del grup de Palo Alto (Watzlawick i la Teoria de la Comunicació Humana)

Guia docent

Continguts temàtics

Tema 1. Orígens de la Intervenció Estratègica Centrada en el Problema

La revolució sistèmica en ciències socials i de la salut. Els precursors estratègics: Milton H. Erikson, Jay Haley. Relació, estructura, funció i símptoma. Comunicació i problemes humans: La teoria de la comunicació. El model del M.R.I., Mental Research Institute de Palo Alto. Teoria del canvi. Constructivisme, construccionisme social i intervenció estratègica. De Paul Watzlawick a la intervenció estratègica al segle XXI.

Tema 2. El model del M.R.I., Mental Research Institute de Palo Alto

Teoria de la Comunicació Humana i Teoria Sistèmica. Com es produeixen i mantenen els problemes humans? Context, relació i conducta. Les premisses del model M.R.I. El concepte de solució intentada ineficaç. El gir de 180°. El concepte de canvi mínim.

Tema 3. La intervenció estratègica. Planificació de la intervenció 1.

La creació del context de canvi. La construcció de problemes resolubles. La redefinició i el reencuadre. La definició del problema. La construcció de seqüències interaccionals-problema. Com explorar solucions intentades. Construcció d'objectius mínims. Patrons interaccionals problemàtics. Avaluació de denominadors comuns sobre els problemes.

Tema 4. La intervenció estratègica. Planificació de la intervenció 2.

El disseny de la intervenció. Tàctiques bàsiques del model estratègic centrat en problemes. La confecció de tasques destinades al canvi. Planificació i venda de tasques. Com confeccionar un pla d'intervenció.

Tema 5. Intervenció estratègica davant diferents problemes.

Problemes personals versus problemes interpersonals. Com intervenir en problemes i conflictes des de la postura del treballador social. Exemples de tàctiques i tasques concretes davant problemes concrets. Models familiars i construcció de problemes.

Tema 6. Avanços i integració del Model Estratègic Centrat en Problemes

El model de Arezzo. El diàleg estratègic. Les lògiques de la intervenció estratègica. El sistema perceptiu-reactiu. Aplicació del model a contextos no clínics, psicosocials i educatius. La integració de models estratègics.

Metodologia docent

A continuació es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes per a l'avaluació i desenvolupament de les competències pròpies d'aquesta assignatura.

Com a forma d'afavorir i potenciar aquesta labor autònoma de l'alumnat, l'assignatura tindrà el suport a través del Campus Extens. Mitjançant aquesta plataforma hi haurà la possibilitat de comunicació en línia i a distància amb el professor, el calendari d'activitats i docència de l'assignatura, documents pertanyents a l'assignatura i possibles enllaços d'Internet. Les propostes per al treball autònom tant individual com en grups petits es trobarà en aquest recurs. També estarà disponible el material d'avaluació per a ús autònom dels alumnes, com a mesura progressiva de valoració de l'adquisició de les competències proposades en l'assignatura.

Guia docent

Volum de treball

En aquest apartat es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i autònom. S'exposen les equivalències planificades en crèdits europeus (ETCS= 25 hores de treball de l'estudiant).

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes sobre coneixements teòrico-pràctics	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, dinàmiques en grup petit, tècniques de role-playing, discussió de casos, s'exemplificaran els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. En cada unitat didàctica es donaran pautes per a la preparació autònoma dels continguts per part de l'alumnat.	30

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de lectures obligatòries	S'avaluarà la presentació de resums o esquemes a convenir sobre les lectures obligatòries de l'assignatura. Es valoraran els criteris personals i les valoracions i opinions crítiques personals sobre aquests documents. Es valoraran tants els coneixements i continguts reflectits com la presentació i cura del treball, bibliografia presentada, etc Aquesta avaluació s'efectuarà en el període d'avaluació contínua.	15
Estudi i treball autònom en grup	Entrevista en petit grup	Es realitzarà una entrevista simulada seguint el model d'intervenció estratègica abordat durant l'assignatura i amb la possibilitat d'enregistrar-se com a vídeo gravació. A més dels continguts i adequació dels mateixos al tipus de treball pactat, es valorarà la presentació del treball així com l'exposició pràctica. Aquesta avaluació s'efectuarà en el període d'avaluació contínua o si escau extraordinària.	30

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Es valoraran les competències establertes per a aquesta assignatura mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. En la taula del present apartat es descriu cada procediment avaluador, la tipologia (R: recuperable; RN: no recuperable), els criteris d'avaluació i el procediment de qualificació de l'assignatura sobre la base de l'itinerari evaluatiu.

Per a cada activitat, es marcarà una avaluació de 10 punts, sent necessari el 5 per ser considerada com superada. Les puntuacions es ponderen segons la taula.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes sobre coneixements teòrico-pràctics

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Mitjançant el mètode expositiu, dinàmiques en grup petit, tècniques de role-playing, discussió de casos, s'exemplificaran els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. En cada unitat didàctica es donaran pautes per a la preparació autònoma dels continguts per part de l'alumnat.
Criteris d'avaluació	Construcció de diàlegs i role-playings.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Preparació de lectures obligatòries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	S'avaluarà la presentació de resums o esquemes a convenir sobre les lectures obligatòries de l'assignatura. Es valoraran els criteris personals i les valoracions i opinions crítiques personals sobre aquests documents. Es valoraran tants els coneixements i continguts reflectits com la presentació i cura del treball, bibliografia presentada, etc. Aquesta avaluació s'efectuarà en el període d'avaluació contínua.
Criteris d'avaluació	Ressenyes dels capítols de les lectures obligatòries.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Entrevista en petit grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Es realitzarà una entrevista simulada seguint el model d'intervenció estratègica abordat durant l'assignatura i amb la possibilitat d'enregistrar-se com a videogravació. A més dels continguts i adequació dels mateixos al tipus de treball pactat, es valorarà la presentació del treball així com l'exposició pràctica. Aquesta avaluació s'efectuarà en el període d'avaluació contínua o si escau extraordinària.
Criteris d'avaluació	Realització i gravació d'una entrevista simulada.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació apareixen manuals bàsics per al treball, coneixement i recerca del model estratègic centrat en problemes.

Dins de la bibliografia bàsica, es concretarà amb les alumnes i alumnes el llibre que prepararan a nivell individual, com a forma de treball no presencial.

A més, es proporcionarà a l'alumnat textos complementaris i lectures d'articles relacionats amb els diferents temes que es vagin abordant en l'assignatura. Aquests textos estaran disponibles en Campus Extens o de manera impresa en paper.

Bibliografia bàsica

- Fish, R., Weakland, J. H. y Segal, L. (1982). La táctica del cambio. Barcelona: Herder
- Nardone, G. (2001). Modelos de familia. Barcelona: Herder.
- Nardone, G. y Watzlawick, P. (1990). El arte del cambio. Barcelona: Herder.
- Nardone, G. y Watzlawick, P. (1999). Terapia breve: filosofía y arte. Barcelona: Herder.
- Nardone, G. y Salvini, A. (2004). El diálogo estratégico. Barcelona: RBA, Integral.
- Watzlawick, P. y Nardone, G.(comps). (1999). Terapia breve estratégica. Barcelona: Paidós
- Watzlawick, P., Weakland, J.H. y Fisch, R. (1974). Cambio. Barcelona: Herder.

Bibliografia complementària

- Fiorenza, A. y Nardone, G. (1995). La intervención estratégica en los contextos educativos. Barcelona: Herder.
- Nardone, G. (2000). Más allá del miedo. Barcelona: Paidós.
- Nardone, G. (2003). Más allá de la anorexia y la bulimia. Barcelona: Paidós.
- Nardone, G. (1998). Psicosoluciones. Barcelona: Herder.
- Muriana, E. Pettenò, L. Verbitz, T. Las caras de la depresión. Barcelona: Herder.
- Selekman, M.(1996). Abrir caminos para el cambio. Barcelona: Gedisa.

Altres recursos

Visualització de sessions en video sobre el model de treball.

